

PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

prof. dr hab. Jacek Chlebny

Warszawa, dnia 31 lipca 2026 r.

**Czcigodni Państwo Kombatanci,
Szanowne Rodziny Powstańców Warszawskich,
Szanowni Państwo Przedstawiciele Władz Państwowych i Samorządowych,
Wojska Polskiego oraz Organizacji Społecznych,
Szanowni Gospodarze i Uczestnicy Uroczystości**

Rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego przywołuje głębokie przeżycia. Pamięć przywołuje obrazy zniszczeń stolicy, ludzkiego cierpienia, ale i niezłomności charakterów, młodzieńczego zapału, ofiarnej służby i prawdziwego męstwa. Niewątpliwie daje też poczucie dumy, kształtuje naszą polską tożsamość.

W przededniu Godziny „W”, zebraliśmy się by oddać hołd i cześć Powstańcom, podkomendnym rotmistrza Henryka Leliwa-Roycewicza dowódcy Batalionu Armii Krajowej „Kiliński”.

Właśnie w tym miejscu Warszawy, w okolicach przedwojennego Placu Napoleona, dziś zasłużenie noszącego nazwę Powstańców Warszawy, 31 lipca 1944 roku pod dowództwem wybitnego kawalerzysty, wicemistrza olimpijskiego z Berlina Batalion „Kiliński” rozpoczął bój o ludzką godność i wolną Ojczyznę.

Spoglądając na gmachy, które zdobyli - Prudential, Poczta Główną, PAST-ę - pamiętamy o ich heroicznej postawie, o ofierze krwi ludności cywilnej i wszystkich Powstańców, z walczącą młodzieżą z „Kilińskiego” na czele.

O wydarzeniach sprzed osiemdziesięciu dwóch lat pamiętamy nie tylko jako Warszawiaczy z urodzenia czy wyboru. Etos Powstania Warszawskiego stanowi filar polskiej pamięci narodowej.

Od daty utworzenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, a więc od ponad czterech już dekad, widok z okien budynków sądowych przy ulicach Jasnej i Boduena, ożywia wspomnienia o walecznych zdobywcach wymienionych gmachów. Widok ten przywołuje także pamięć o pochowanych w powstańczych mogiłach na skwerze przed Domem Pod Orłami, pamięć o sędziach Najwyższego Trybunału Administracyjnego i członkach ich rodzin.

Dla Naczelnego Sądu Administracyjnego, jako spadkobiercy i kontynuatora misji przedwojennego Trybunału Administracyjnego, ważnym miejscem na powstańczej mapie Warszawy pozostaje kamienica przy ulicy Filtrowej 68.

Dom, w którym pułkownik Antoni Chruściel ps. „Monter” podpisał rozkaz o wybuchu Powstania Warszawskiego, zamieszkiwał wraz z rodziną doktor Franciszek Szafran - sędzia Najwyższego Trybunału Administracyjnego, oficer Wojska Polskiego zamordowany w Katyniu. Jego syn Andrzej, ps. „Piotr” / „Piotrowski”, walczył w ramach batalionu „Miotła”, jednostki organizacyjnej Kedywu Komendy Głównej Armii Krajowej.

W strukturach jednostek mokotowskich szlak powstańczy przebył Tadeusz Jaegermann, ps. „Klimek” / „Walec XIX” – syn sędziego NTA Jana Jaegermanna. Rodzina Jaegermannów zamieszkiwała w „sędziowskiej” kamienicy przy ulicy Topolowej 1 (dzisiejsza Aleja Niepodległości 219). Zamieszkujący pod tym samym adresem sędzia NTA Marian Stanisław Zwoliński i jego żona Maria zostali rozstrzelani 7 sierpnia 1944 roku przed swoim domem w ramach ulicznej egzekucji.

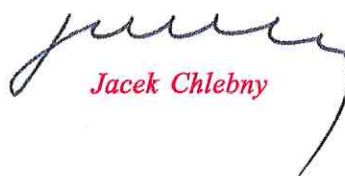
W czasie Powstania, w gmachu Najwyższego Trybunału Administracyjnego przy ulicy Miodowej 22/24 na Starym Mieście, mieścił się powstańczy Szpital Polowy nr 3. W dniu 2 września 1944 roku, mimo bohaterskiej obrony, Stare Miasto zostało zajęte przez niemieckich okupantów, a Szpital wraz z najciężej rannymi - wysadzony.

Wielka historia przeplata miejsca, wydarzenia i instytucje z losami jednostek. Historyczne reminiscencje niosą ponadczasowe, wciąż aktualne przesłanie.

Obrona ludzkiej godności i wolna Ojczyzna, pozostają naszym instytucjonalnym i indywidualnym zobowiązaniem.

Gloria Victis!

PREZES
Naczelnego Sądu Administracyjnego

Jacek Chlebny